

Könyvtár fiatal romáknak a pécsi Gandhi Gimnáziumban

Vértesi Klárával, a Gandhi Gimnázium egyik könyvtárosával arra szövetkeztünk, hogy bemutassuk a Gandhi Gimnázium új könyvtárának létrejöttét, ki-ki saját munkaterülete felőli megközelítésben. A Goethe Intézet könyvtárosaként egy négy évig tartó projekt lezárását éltem meg a fenti könyvtár átadásával és az azt követő konferencia megrendezésével.

A pécsi Gandhi Gimnázium, amelynek célkitűzése, hogy a roma kisebbséghez tartozó gyerekek érettségihez jutását elősegítse, személyes kapcsolatok révén került kapcsolatba a Goethe Intézettel. Az iskola akkori, sajnos azután hamarosan elhunyt igazgatója, *Bogdán János*, könyvtárunk akkori vezetőjének, *Elisabeth Macannak* a segítségét kérte egy új könyvtár megvalósításához. A 2000-ben kezdődött projekt akkoriban még teljesen szokatlan kezdeményezésnek számított a Goethe Intézet munkájában. Mára az intézet a vendéglátó ország kisebbségeinek – és nem csak a német kisebbségnek – a támogatását egyik fontos feladatának tekinti.

Először is szükség volt a koncepció kidolgozására, a könyvtár filozófiájának és berendezésének megalkotására. Ehhez a stuttgarti Média Főiskola professzorát, *Wolfram Henninget* és diákjait nyerte meg Macan asszony.

Hosszú előkészületek és többszöri magyarországi út után készen volt a terv, amelyet 2001-ben workshop keretében vitattak meg a készítőkhöz meghívott német és magyar szakemberekkel, akik között iskolai könyvtári, kisebbségi, olvasás-terapeutikai szakértő egyaránt volt. Fontos szempont volt, hogy a magyar iskolai könyvtári tapasztalatokat is figyelembe vegyük, egyben valami rend-

hagyó, újszerű könyvtárat hozunk létre, amely a Gandhi Gimnázium nevelési elveihöz, célkitűzéseihöz és speciális helyzetéhez alkal-

mazkodik, azokat támogatja.

Így született meg egy iskolai és szabadidős könyvtár terve, amely egyben találkozóhelyül is szolgál a bentlakásos iskola tanulóinak.

A könyvtár felépítése is ezt a kettősséget tükrözi: vannak tanulóterei, mint az olvasóterem, az iskolai tanulmányokat szolgáló szabadpolcos állomány, a Stúdió 12 – az érettségiző osztály számára alkalmas tanulószoba – és szabadidős terei, ahol játékasztalok és mozgatható berendezés tesz lehetővé a kikapcsolódást és programok szervezését. A multimédia részlegben a nem hagyományos dokumentumok állnak a könyvtárhasználók rendelkezésére. A 11 ezer kötetes állomány mintegy húsz százalékát teszi ki az ún. Roma Dokumentációs Központ, amely a romákról szóló, valamint a roma nyelveken írt dokumentumokat gyűjti.

Az alaprajz és képek megtalálhatók a honlapunkon: http://www.goethe.de/ms/bud/biblio/gandhi/un_index.htm

A könyvtár létrehozásának egyik legfáradtságosabb lépése a szponzorok felkutatása volt, ami egy egész évet vett igénybe, és könyvtárunk jelenlegi vezetőjének, *Ulrike Kreienbergnek* a kitalálását dicséri. Amikor a fő szponzort, a düsseldorfi Hermann Niermann Alapítványt sikerült az ügynek megnyerni, hozzákezdhattünk a tényleges megvalósításhoz. Az iskolát fenntartó Gandhi Alapítvány az épület átalakításának költségeit vállalta, a speyeri Schulz Könyvtártechnika Rt. pedig a berendezés nagy részét szponzorálta.

Könyvtár és információ

Nagy ünnep volt...

Nagy ünnep volt 2004. március 31-én a pécsi Gandhi Gimnáziumban. Úgynevezett kettős ünnep. Egyrészt az iskola fennállásának tizedik évfordulója, másrészt könyvtár-szabadidőcentrumunk hivatalos átadása volt az alkalom.

Elmondható, hogy a külföldi – főleg a német nyelvterületeken megjelent – írott és elektronikus sajtóorgánumok többet foglalkoztak esemény-, rendezvénysorozatunkkal, mint a hazaiak... Nem mintha ez lett volna a célunk vagy legfőbb gondunk, amikor 2003. augusztus 18-án beléptünk az újjáépített – 460 négyzetméternyi – könyvtártermekbe, ahol a 297 folyóméternyi polcrendszer üresen állott. A könyvek, tankönyvek pedig – szinte minden rendszert nélkülözve – könyvtárunk előterében, a kis könyvraktárban, a tankönyvraktárban a régi polcokon, a földön egymásra tornyozva, szanaszét heverték. (Mintegy „harmincezren”.) A tanévkezdet, a „szent” szeptember elseje pedig igencsak közeledett...

Pallos Éva könyvtáros és jómagam alaposan felkötött „nadrággal” nekifogtunk a lehetetlennek látszó feladatnak, hogy valami könyvtárszerűt hozzunk létre a hatalmas káoszból. (Az előzményeket, okokat most nem sorolom, hosszú lenne, de rendes leltár sem volt!)

Megérkeztek a megrendelt új tankönyvek, segédkönyvek, amelyeket azonnal be kellett leltározni. (Ekkor még a Szirén DOS-os változatával.) Mindezekkel egyidejűleg kezdtük felépíteni (behordozni, rendszerezni – szakok szerint válogatva a könyveket) könyvtárunkat.

Nem részletezem, inkább csak néhány számmal érzékeltetem az állomány nagyságát, ezekből minden tanult és igen tisztelt kollégánk érteni fogja, mi történhetett minálunk.

Az 1994-ben létrejött Gandhi Gimnáziumnak nagyon sok különböző cég, vállalat, könyvtár és magánember adományozott könyvet. A 2003. augusztusi első „ránézésre” mintegy tizennyolcezer szabadpolcos kötetrel számoltunk (ezen felüliek és túliak a tankönyvek, erről később).

A könyvek túlnyomó része használatlan érkezett, az évek során állaguk tovább romlott, illetve tartalmilag kor- és időszerűségüket veszítették. A projektmenedzsmet, azaz a budapesti Goethe Intézet Könyvtára és Információs Köz-

A fővárosi és a Baranya megyei pedagógiai intézet szakreferenseit kértük fel a szakmai munka ellenőrzésére, mi pedig menedzselni igyekeztünk a folyamatot, amelyet nem egyszer zavart meg a résztvevők különböző mentalitása és munkamódszere. A könyvtár felállításáról részletesen Vértési Klára számol be.

A több éves munka méltó lezárásaként rendeztünk egy nemzetközi konferenciát, amellyel fel szeretnénk hívni a figyelmet a könyvtárra, a kisebbségek helyzetére, különös tekintettel a roma kisebbségre, aminek különös aktualitását az Európai Unióhoz történő csatlakozásunk adta. *A Kisebbségek és könyvtár Közép-Kelet-Európában: kulturális identitás és sokszínűség* elnevezésű konferenciát a közép-kelet-európai Goethe Intézetek regionális projektjeként 2004. április 1-jén és 2-án rendeztük meg.

A konferenciára olyan neves kisebbségi szakembereket hívtunk meg, mint *dr. Kaltenbach Jenő*, a nemzeti és kisebbségi jogok országgyűlési biztosa, *Daróczy Ágnes*, akkor még a Romaversitas programigazgatója, valamint Közép-Kelet-Európa és Németország egy-egy – a kisebbségi kérdéssel valamilyen kapcsolatban álló – könyvtári szakembere, szociológusa, történésze, etnikai referense. A konferencia németül és magyarul, szimultán tolmácsolással folyt, de szükség volt a romanira mint közvetítő nyelvre is.

A referensek előadásai szintén megtalálhatók honlapunkon: http://www.goethe.de/ms/bud/biblio/gandhi/un_tag.htm

A rendezvény sajtóvisszhangját a következő internetes oldalon olvashatják az érdeklődők: http://www.goethe.de/ms/bud/biblio/gandhi/de_press.htm

Marton Erika

könyvtáros, Goethe Intézet Budapest

Fotók: *Reimar Ott*